

УДК 004.77:005.3

JEL Classification: M11, M15

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2020-4.80.12>

Н.В. Шупрудько, к.е.н., доцент,

<https://orcid.org/0000-0002-5629-0671>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. В епоху глобальної інформатизації, розвитку технологічного процесу важливим елементом для підприємства стала інформація. Це особливий і найбільш важливий аспект організації системи управління, що є сукупністю виражених кількісно даних про фактичний і бажаний стан систем і підсистем підприємства, зовнішні умови його функціонування з обґрунтуванням суті, характеристик, тенденцій інформаційного забезпечення його діяльності у сучасних ринкових умовах. Тому визначення суті, характеристик, аналіз сучасного стану інформаційного забезпечення, формування пропозицій ефективного управління інформаційними процесами на підприємствах різних галузей є актуальним питанням на сьогодні.

Мета дослідження. Виходячи з цього, мета статті – визначення теоретичних аспектів управління інформаційними процесами, а саме: визначення суті інформаційного забезпечення, характеристик та тенденцій використання інформаційних технологій, фахівців в управлінській діяльності господарського суб'єкта.

Методологія. У процесі виконання дослідження використовувались загальнонаукові методи, зокрема аналізу – для визначення сутності поняття «інформаційного забезпечення». Шляхом синтезу отриманих результатів було сформульоване власне трактування. Статистичний використовувався з метою оцінки ступеня ефективності управління інформаційними процесами на підприємствах України. Графічний метод – для наочного представлення теоретичного й аналітичного матеріалу для відображення рівня використання комп'ютерів, мережі Інтернет та знань фахівців у галузі інформаційно-комунікаційного забезпечення діяльності підприємств. Абстрактно-логічний метод використовувався для здійснення узагальнень та формулювання напрямів ефективного управління інформаційною діяльністю підприємства.

Результати. У статті вивчено підходи та виділено суть та характеристики інформаційного забезпечення. Також у статті здійснено аналіз тенденцій сучасного

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

розвитку інформаційного забезпечення діяльності підприємств України. Сформовано напрями ефективного управління інформаційною діяльністю підприємства.

Практичне значення. Запропоновані напрями ефективного управління інформаційною діяльністю можуть використовуватись спілками, господарськими суб'єктами з метою вдосконалення управління інформаційними процесами на підприємствах. **Перспективи подальших досліджень.** Адаптація запропонованих пропозицій до потреб підприємств різних видів діяльності із урахуванням специфіки та потреби, форм власності, стану розвитку.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, характеристики інформаційного забезпечення, інформація, управління інформаційними потоками.

Кількість джерел: 10; кількість таблиць: 1; кількість рисунків: 5.

Natalia Shuprudko, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,

<https://orcid.org/0000-0002-5629-0671>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Chernivtsi

FOUNDATIONS OF INFORMATION PROCESS MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

Summary

In the era of global informatization, the development of the technological process, information has become an important element for the enterprise. It is a special and most important aspect of the organization of the management system, which is a set of quantified data on the actual and desired state of systems and subsystems of the enterprise. Therefore, the study of the essence, characteristics, analysis of the current state of information support, the formation of proposals for effective management of information processes in enterprises of various industries is a topical issue today.

The article studies the approaches and highlights the essence and characteristics of information support. Analysis of tendencies of modern development of information support of activity of the enterprises of Ukraine. Therefore, to improve the distribution of information, Ukrainian enterprises need to increase the volume and improve the quality of information resources; improvement of technical means of processing, accumulation and transmission of information used by enterprises, development of management strategy (long-term goals and objectives), regulation of the ratio of "necessary and sufficient".

Therefore, information support should be formed and improved taking into account the implementation of a number of requirements, namely compliance with such principles as

analytical, objectivity, efficiency, rationality, usefulness, which is a necessary condition for obtaining a reliable assessment of business analysis. In modern conditions, great importance must be attached to the expansion and openness, accessibility and publicity of information. This will help ensure the completeness and accuracy of data accounting; achieving an inseparable link between operational, statistical and accounting; minimization of information noise; ensuring an inextricable link between comprehensive primary accounting and decision-making at all levels of the management hierarchy; rationalization of the system of evaluation indicators; simplification of mass data processing.

Offered areas of effective management of information activities can be used by unions, businesses in order to improve the management of information processes in enterprises. Adaptation of the proposed proposals to the needs of enterprises of different activities, taking into account the specifics and needs, forms of ownership, state of development requires further research.

Keywords: information support, characteristics of information support, information, management of information flows.

Number of sources – 10; *number of tables* – 1; *number of figures* – 5.

Постановка проблеми. У сучасних умовах успішна реалізація цілей і завдань розвитку підприємства значною мірою залежить від ефективного використання його інформаційних ресурсів. Адже інформаційні ресурси є основою інформаційного забезпечення діяльності підприємств України, вони визначають їх позиції у сучасних умовах та стратегічний успіх.

Перед керівником підприємства, зазвичай, ставляться завдання одержання інформації, її обробки, а також генерування і передачі нової похідної інформації у вигляді керуючих впливів. Такі впливи здійснюються в оперативному і стратегічному аспектах і ґрунтуються на раніше отриманих даних, від вірогідності і повноти яких багато в чому залежить успішне вирішення багатьох завдань управління. Не можна не відзначити, що будь-які прийняті рішення вимагають обробки великих масивів інформації, тому компетентність керівника залежить не стільки від минулого досвіду, скільки від володіння достатньою кількістю інформації про швидко мінливу ситуацію й уміння нею скористатися на момент функціонування підприємства. Тому вивчення теоретичних аспектів та тенденцій макrorівня процесу управління інформаційними процесами на різних підприємствах є актуальним питанням на сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дану тему намагались розкрити у своїх працях безліч науковців. Теоретичні аспекти визначення сутності, характеристика та завдань інформаційного забезпечення у своїх працях описували І. О. Бланк, К. В. Щиборщ, С. Н. Лебедева, В. С. Рожнов, Ф. І. Хміль, Н. М. Гуляєва, А. В. Гавриков, К. К. Гордєєв, С. Ф. Маликов, Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко, В. В. Годин, І. К. Корнєєв, Ю. В. Пасмор, Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовський, О. Б. Стародубцева, С. С. Палагута, М. П. Денисенко, І. В. Колос, І. В. Титаренко та інші. Вони визначали суть інформаційного забезпечення, особливості інформаційного забезпечення управління підприємств і організацій, вплив на ефективність підприємства та інше.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення та аналіз основ управління інформаційними процесами. Виходячи з мети, завданнями виступають:

- визначення суті та характеристик інформаційного забезпечення;
- аналіз тенденцій сучасного розвитку інформаційного забезпечення діяльності підприємств України;
- формування напрямів ефективного управління інформаційною діяльністю підприємства.

Виклад основного матеріалу. В умовах інформаційного суспільства основним шляхом удосконалення управління діяльності є побудова ефективної системи інформаційного забезпечення. Проблемі формування вискоєфективної системи інформаційного забезпечення управління підприємств і організацій науковими колами приділено недостатньо уваги. Особливістю розвитку сучасних світових спільнот є перехід до нової сходинки еволюції – інформаційної стадії розвитку.

Сучасна інформаційна революція за своїми потенційними можливостями і залежно від умов, що складаються, набагато

перевищує попередню. Лише ті компанії, які, вступаючи на новий шлях розвитку, слідують тенденції, можуть досягти успіху в майбутньому. І навпаки, ті компанії, які залишаються осторонь її і будуть продовжувати діяти на основі категорій старого промислового суспільства, неминуче перейдуть до розряду відсталих і з часом зникнуть. Обрати інший шлях, ігноруючи тенденцію, – це те саме, що плисти проти течії. У науково-економічних дослідженнях є різні підходи до визначення сутності інформаційного забезпечення: як інформаційного обслуговування управління; як заходів зі створення інформаційного середовища управління; як сукупності дій з надання необхідної для управління інформації у зазначене місце із заданою періодичністю (рис. 1).

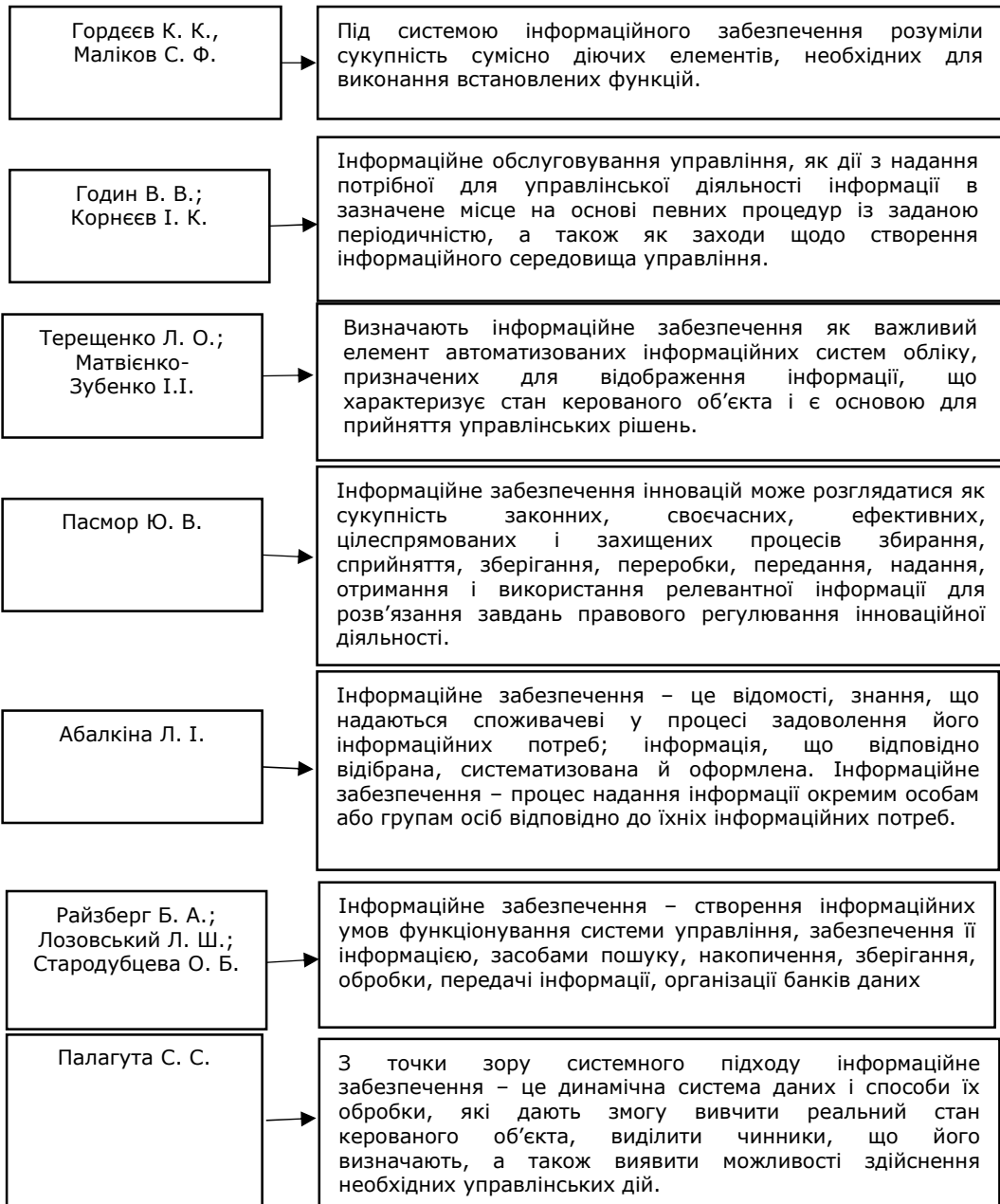
На нашу думку, поняття «інформаційне забезпечення» пов'язане з процесом такої професійної діяльності, як інформаційна. Тобто, з'являється окрема сфера професійної діяльності, а не просто складова процесу управління. Особливий акцент зроблено на зв'язку поняття «інформаційне забезпечення» з інформаційними потребами управлінців. Об'єктивною передумовою формування такого об'єкта дослідження, як «інформаційні потреби» різних суб'єктів, зокрема суб'єктів управління, є розподіл праці і поява та розвиток нових технологій збирання, передавання, оброблення та збереження інформації.

Узагальнюючи і критично оцінюючи опрацьовані наукові праці, можна сформулювати сутнісні характеристики інформаційного забезпечення (рис. 2).

Наведені характеристики відображають значну роль інформаційного забезпечення діяльності підприємства, адже забезпечують органічну взаємодію технічних засобів, методів і технологій роботи з інформацією; сприяє ефективній реалізації процесу управління; генерує, зберігає та поширює оперативну інформацію; забезпечує надходження інформації про стан та параметри функціонування господарських суб'єктів; виступає

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

основою для прийняття управлінських рішень, представляючи рівень відносин щодо організації та здійснення підприємництва.

Рис. 1. Визначення поняття «інформаційне забезпечення»*

*Джерело: [1–7].

При цьому велике значення мають інформаційні технології, які базуються на застосуванні комп'ютерів, активній участі користувачів в інформаційному процесі, широкому використанні пакетів прикладних програм загального призначення, доступні до віддалених баз даних і програм завдяки обчислювальним мережам ЕОМ:

- розширення переліку спеціалізованих програмних продуктів, що пропонуються ринком для побудови інформаційних систем окремих видів підприємств;

**Характеристики
інформаційного забезпечення**

- 1) інформаційне забезпечення є функціональним комплексом, що забезпечує органічну взаємодію технічних засобів, методів і технологій роботи з інформацією;
- 2) інформаційне забезпечення – це сукупність інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, яка сприяє ефективній реалізації процесу управління;
- 3) інформаційне забезпечення є інструментом, що генерує інформацію, яка складається з важливих даних та не дає відволікатись менеджерам на зайву та громіздку інформацію;
- 4) інформаційне забезпечення – це безперервний процес постійного забезпечення можливості збирання, пошуку, групування, аналізу, зберігання та поширення інформації серед зацікавлених менеджерів підприємств і організацій;
- 5) інформаційне забезпечення є інструментом, що забезпечує надходження інформації про стан та параметри функціонування певних об'єктів управління через визначені проміжки часу або відповідно до її запитів та орієнтується на раніше визначені основні показники діяльності суб'єкта;
- 6) інформаційне забезпечення – це управлінська технологія, оскільки відображає інформацію щодо стану керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень;
- 7) інформаційне забезпечення є інструментом, що підтримує функціонування системи менеджменту, оскільки надає своєчасну, достовірну та повну інформацію про бізнес-процеси та бізнес-об'єкти для ефективного управління певними аспектами діяльності вищому менеджменту та керівникам усіх рівнів;
- 8) інформаційне забезпечення – специфічний вид професійної діяльності, оскільки враховує інформаційні потреби різних суб'єктів, зокрема суб'єктів управління;
- 9) інформаційне забезпечення є складовою системи та процесу управління, виражаючи на міжсуб'єктивному рівні відносини щодо організації та здійснення підприємництва, метою створення якої є забезпечення повної і достовірної інформації для ефективного здійснення підприємницької діяльності.

Рис. 2. Характеристики інформаційного забезпечення*

*Джерело: [8].

- децентралізація побудови інформаційних систем і використання інформаційних ресурсів в межах підприємства;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

• введення в окремих великих підприємствах посади головного спеціаліста з інформації, який відповідає за створення відповідних баз даних та впровадження новітніх технологій.

Тому існує необхідність у вивченні динаміки використання комп'ютерів (табл. 1), мережі Інтернет (рис. 3) та наявність на підприємствах фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (рис. 4), що визначає рівень інформаційного забезпечення діяльності підприємств в Україні. Вважаємо доцільним проаналізувати ці показники за видами економічної діяльності.

Таблиця 1

Кількість підприємств, які використовували комп'ютери у 2018-2019 роках*

	Кількість підприємств, які використовували комп'ютери			
	одиниць		у % до загальної кількості підприємств	
	2018	2019	2018	2019
Переробна промисловість	11089	11279	91,7	91,0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	706	714	93,9	93,0
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1147	1152	95,2	93,6
Будівництво	4871	4971	89,5	85,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10912	10889	89,3	87,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3542	3626	89,9	89,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	1312	1286	83,5	78,8
Інформація та телекомунікації	1962	1961	90,6	89,9
Операції з нерухомим майном	2787	2763	90,5	88,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	2688	2729	90,2	88,6
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	3052	3103	83,0	80,2
Ремонт комп'ютерів і обладнання зв'язку	65	59	95,6	88,1
Усього	44133	44532	89,7	87,9

*Джерело: Державна служба статистики України.

З таблиці 1 помітно, що найбільше комп'ютери використовуються у переробній промисловості, оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів. Але якщо оцінювати у

співвідношенні до кількості підприємств, то найбільше використовуються у галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (93, 9 % у 2018 році та зменшилось до 93 % у 2019 році), Сектор «водопостачання; каналізація, поводження з відходами» забезпечувало своїх працівників комп'ютерами на 95,2 у 2018 році та на 93,6 % у 2019. Найменше комп'ютери використовуються під час ремонту комп'ютерів і обладнання зв'язку – 65 одиниць: у 2018 році працівники були забезпечені засобами інформатизації на 95,6 %, проте вже у 2019 це число зменшилось на 7,5 %.

Але використання комп'ютерів ще не свідчить про ефективне інформаційне забезпечення, тому доцільно розглянути рівень використання та доступу підприємств до мережі Інтернет (рис. 3).

Рис. 3. Кількість підприємств, які мали доступ до мережі Інтернет у 2019 році*

*Джерело: Державна служба статистики України.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

З рис. 3 видно, що сфера оптової та роздрібної торгівлі, ремонт транспортних засобів та галузь переробної промисловості у 2019 році є найбільшими користувачами мережі Інтернет, що свідчить про можливість доступу, обміну та генерації інформаційного простору цих сфер. Найменше мережа Інтернет використовувалась у ремонті комп'ютерів і обладнання, але вірогідно, саме там відсутня потреба доступу, генерації та обміну інформацією, адже використовується, в основному людська праця.

Рис. 4. Кількість підприємств, які мали фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій*

*Джерело: Державна служба статистики України.

Якщо аналізувати наявність фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, то високий рівень інформаційного забезпечення мають оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (2918 фахівців у 2018 та 2938 фахівців у 2019 році) та переробна промисловість (2732 у 2018 та 2699 у 2019 році). Отже, найбільш забезпеченими технічно та технологічно є саме зазначені вище галузі, а найменш – ремонт комп'ютерів та техніки.

Одним із шляхів впровадження й ефективного управління інформаційною діяльністю та забезпечення її взаємозв'язків визначається шляхом побудови інтегрованих моделей інформаційного забезпечення підсистеми до існуючих програм підприємства. За приклад такої інтегрованої системи Титаренко І.В. пропонує використати комп'ютерну систему «менеджмент ділових процесів» (Workflow Management systems), яка має низку переваг:

- зменшення витрат зберігання документів;
- скорочення часу на пошук документів;
- зменшенням витрат на копіювання документів;
- скорочення часу та зменшення моральних і матеріальних витрат на пошук та доступ достовірної інформації й обробку документів, де вона зазначена. Застосування інтегрованої передачі інформаційних потоків забезпечує кожне робоче місце повним комплексом інформаційних послуг при виправданих витратах на їхнє впровадження та підтримку [9, с. 352].

Також для пришвидшення обміну, генерації та розподілу інформацією підприємствам України необхідно:

- збільшення обсягу та покращення якості інформаційних ресурсів, що використовуються в управлінській діяльності;
- вдосконалення технічних засобів обробки, накопичення і передачі інформації, що використовуються підприємствами.

Наступним етапом має стати розробка стратегії управління (перспективних цілей і завдань), вироблення і вибір управлінських рішень, організація їхнього виконання, регулювання та контроль, підбиття підсумків, які виходять із споживання здобутої інформації і закінчуються видачею нової інформації. Але обсяг і зміст інформації залежать від структури управління, від співвідношення системи управління між виділеними структурними підрозділами або підсистемами управління. Саме така взаємодія визначає рівень прийнятих ефективних рішень на різних етапах управління. Узагальнюючи результати нашого дослідження, можна зробити висновок, що налагоджена система руху інформаційних потоків забезпечить поставлені завдання апарату управління. Весь потік інформації проходить через систему управління. Тому застосування інтегрованих моделей інформаційного забезпечення підсистеми надасть змогу підвищити результати прийнятих рішень на якісно новий рівень, що сприятиме удосконаленню процесу управління підприємства.

Слід також зауважити, що при створенні інформаційного забезпечення обсяг інформації регулюється співвідношенням «необхідного й достатнього», а також вимогами повноти й достовірності даних. Окремо визначаються вимоги стосовно своєчасного надання відомостей користувачеві. Зібрана інформація й засоби її обробки повинні бути основою для дослідження об'єкта, виміру впливу факторів, а також виявлення можливостей здійснення управлінських дій.

Що стосується інформаційного забезпечення економічного аналізу ділової активності підприємства, то воно представляє собою процес безперервного цілеспрямованого підбору відповідних інформативних показників, необхідних для здійснення оцінки, планування й підготовки ефективних і оперативних управлінських рішень за всіма аспектами фінансово-господарської діяльності підприємства. За підсумками цього процесу забезпечується

необхідною інформацією не тільки управлінський персонал і власники самого підприємства, але й задовольняються інтереси широкого кола користувачів. Зовнішніми користувачами є кредитори, інвестори, державні податкові установи, інші підприємства, що є фактичними або потенційними партнерами, аудиторські й консультаційні фірми, експерти, юристи, інформаційні агентства, профспілки тощо. Вони використовують лише ту частину інформації, яка міститься в офіційній фінансовій звітності й характеризує результати господарювання підприємства і його фінансовий стан. При цьому кожен із користувачів вивчає інформацію про діяльність підприємства, виходячи із своїх конкретних інтересів. Внутрішніми користувачами є керівництво підприємства, менеджери, економісти тощо. Окрім фінансової звітності використовують також значний обсяг інформації про діяльність підприємства, яка представляє комерційну таємницю й формується за даними поточного й оперативно-статистичного та бухгалтерського обліку. Тому інформаційне забезпечення повинне формуватися й удосконалюватися з урахуванням реалізації ряду вимог, а саме дотримання таких принципів, як: аналітичність, об'єктивність, оперативність, раціональність, корисність, що є необхідною умовою одержання достовірної оцінки ефективності аналізу господарської діяльності підприємства. У сучасних умовах велике значення необхідно приділяти розширенню й відкритості, доступності й публічності інформації.

Для створення раціонального потоку інформації в умовах ринку, на нашу думку, необхідно опиратися на її якісні характеристики, серед яких найбільше значення має корисність для прийняття рішень.

Виходячи із низки вимог та тенденцій, слід зазначити, що для упорядкування та ефективного використання інформація повинна відповідати таким критеріям (рис. 5):

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Критерії інформації	<ul style="list-style-type: none"> вірогідність інформації визначається її правдивістю й нейтральністю, перевагою економічного змісту над юридичною формою, можливістю перевірки, документальною обґрунтованістю, прозорістю;
	<ul style="list-style-type: none"> правдивість означає, що інформація не містить помилок й упереджених оцінок, а також не фальсифікує подій господарського життя;
	<ul style="list-style-type: none"> нейтральність припускає, що звітність не робить акценту на задоволенні інтересів однієї групи користувачів за рахунок іншої;
	<ul style="list-style-type: none"> нейтральність припускає, що звітність не робить акценту на задоволенні інтересів однієї групи користувачів за рахунок іншої;
	<ul style="list-style-type: none"> доречність (релевантність) інформації означає, що вона значима й впливає на рішення, прийняте користувачем;
	<ul style="list-style-type: none"> своєчасність означає, що звітність повинна містити найбільш значимі дані, які необхідні в потрібний момент, тому що несвоєчасна інформація не має великого практичного значення;
	<ul style="list-style-type: none"> зрозумілість означає, що користувачі можуть зрозуміти зміст звітності без спеціальної професійної підготовки, тому що якщо інформація відрізняється високим ступенем складності і є незрозумілою для користувачів, то ціль надання даних звітності не досягається;
	<ul style="list-style-type: none"> доречність (релевантність) інформації означає, що вона вагома й впливає на рішення, прийняте користувачем;
	<ul style="list-style-type: none"> порівнянність вимагає, щоб дані про діяльності підприємства порівнювались з аналогічною інформацією про діяльність інших підприємств.

Рис. 5. Критерії корисної інформації*

*Джерело: розроблено автором самостійно.

Окрім наведених критеріїв, вимоги, які лежать в основі роботи із систематизації зав'язків, повинні стати надбанням керівника підприємства, але особливо важливо, щоб ними керувалися особи в адміністративному апараті. Цими вимогами повинні стати:

- забезпечення повноти і достовірності обліку всіх важливих (із позиції обраної цілі) сторін господарської практики.

- досягнення нерозривного зв'язку між оперативним, статистичним і бухгалтерським обліком;
- мінімізація інформаційного шуму й обмеження інформаційної надмірності;
- забезпечення нерозривного зв'язку між комплексним первинним обліком і прийняттям рішень на всіх рівнях ієрархії управління;
- раціоналізація системи оцінних показників відповідно до цільової функції управління;
- розмежування контурів управління, мінімізація їх перетинань і суміщень;
- відділення рутинного опрацювання масових даних від творчої частини аналізу і підготовки рішень, переклад опрацювання масових даних на комп'ютерні технології.

Для забезпечення оптимального доступу до інформації, що розміщується на інформаційних серверах національних чи корпоративних мереж, їх інформаційна і технічна (телекомунікаційна) складова створюється за єдиними принципами, на єдиній технологічній платформі. Підтримка мережних технологій дозволяє забезпечити контрольовану децентралізацію ділових функцій.

Висновки. Отже, інформаційне забезпечення – це інформація, що відповідно відібрана, систематизована й оформлена, воно пов'язане з процесом професійної діяльності, тобто з'являється окрема сфера професійної активності, а не просто складова процесу управління, яка виникла як потреба ефективного управління. Воно має низку характеристик: є функціональним комплексом, що забезпечує органічну взаємодію технічних засобів, методів і технологій роботи з інформацією; є сукупністю інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, яка сприяє ефективній реалізації процесу управління; є інструментом, що генерує інформацію; є безперервним процесом постійного

забезпечення можливості збирання, пошуку, групування, аналізу, зберігання та поширення інформації серед зацікавлених менеджерів підприємств і організацій; та інші. Для створення раціонального впорядкування потоку інформації необхідно опиратися на її якісні характеристики: вірогідність, правдивість, нейтральність, нейтральність, доречність, своєчасність, зрозумілість, доречність, порівнянність.

Під час досліджень ступеня забезпечення та ефективного управління інформаційним простором було вивчено динаміку використання комп'ютерів, мережі Інтернет та наявність на підприємствах фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій підприємствами України. За результатами аналізу визначено, що найбільше комп'ютери використовуються у переробній промисловості та оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів. Але якщо оцінювати у співвідношенні до кількості підприємств, то найбільше використовуються у галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря. Найменше комп'ютери використовуються під час ремонту комп'ютерів і обладнання зв'язку одиниць. Сфера оптової та роздрібної торгівлі, ремонт транспортних засобів та галузь переробної промисловості є найбільшими користувачами мережі Інтернет, що свідчить про можливість доступу, обміну та генерації інформаційного простору даних сфер. Найменше мережа Інтернет використовувалась у ремонті комп'ютерів і обладнання. Якщо аналізувати наявність фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, то підтвердили високий рівень інформаційного забезпечення оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів. Тому нами було визначено, що найбільш забезпеченими технічно і технологічно у галузі переробної промисловості та оптовій та роздрібній торгівлі, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, а найменше – ремонт комп'ютерів та техніки. Тому для покращення розподілу

інформацією підприємствам України необхідно: збільшення обсягу та покращення якості інформаційних ресурсів; вдосконалення технічних засобів обробки, накопичення і передачі інформації, що використовуються підприємствами, розробка стратегії управління (перспективних цілей і завдань), регулювання співвідношенням «необхідного й достатнього».

Тому інформаційне забезпечення повинне формуватися й удосконалюватися з урахуванням реалізації низки вимог, а саме дотримання таких принципів, як: аналітичність, об'єктивність, оперативність, раціональність, корисність, що є необхідною умовою одержання достовірної оцінки ефективності аналізу господарської діяльності підприємства. У сучасних умовах велике значення необхідно приділяти розширенню й відкритості, доступності й публічності інформації. Це сприятиме забезпеченню повноти і достовірності обліку даних; досягненню нерозривного зв'язку між оперативним, статистичним і бухгалтерським обліком; мінімізації інформаційного шуму; забезпеченню нерозривного зв'язку між комплексним первинним обліком і прийняттям рішень на всіх рівнях ієрархії управління; раціоналізації системи оцінних показників; спрощенню опрацювання масових даних.

Список використаних джерел:

1. Гордеев К. К. Маликов С. Ф. Информационное обеспечение управления торговлей. Москва : Экономика, 1977. 199 с.
2. Терещенко Л. О., Матієнко-Зубенко І. І. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 187 с.
3. Годин В. В., Корнеев И. К. Информационное обеспечение управленческой деятельности : учебник. Москва : Мастерство; Высшая школа, 2001. 240 с.
4. Пасмор Ю. В. Проблеми інформаційного забезпечення інновацій: соціально-комунікаційний аспект. *Актуальні питання інноваційного розвитку*. 2012. № 2. С. 42 –47.
5. Экономическая энциклопедия / под ред. Л.И.Абалкина. Москва : Экономика, 1999. 1055 с.
6. Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. Современный экономический словарь, 4-е изд., перераб. и доп. Москва : ИНФРА-М , 2005. 480 с.
7. Палагута С. С. Особливості інформаційного забезпечення управління підприємств і організацій. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 16. С. 418–421.
8. Денисенко М. П., Колос І. В. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством. *Економіка і держава*. 2006. № 7. С. 19–24.

9. Титаренко І. В. Удосконалення процесу інформаційного забезпечення як інструменту ефективного управління підприємством. *Міжнародний збірник наукових праць*. Випуск 1(19). 2015. С. 349–353.

10. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах у 2018–2019 рр. / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zv/ikt/arh_ikt_u.html

References:

1. Gordeev, K.K., Malikov, S.F. (1977). *Informacionnoe obespechenie upravlenija torgovlej* [Information support of trade management]. Ekonomika, Moscow, 199 p. (in Russ.).

2. Tereshchenko, L.O., Matienko-Zubenko, I.I. (2004). *Informatsijni systemy i tekhnologii v obliku* [Information systems and technologies in accounting]. KNUTE, Kyiv, 187 p. (in Ukr.).

3. Godin, V.V., Korneev, I.K. (2001). *Informacionnoe obespechenie upravlencheskoj dejatel'nosti* [Information support of administrative activity]. Mastery; Higher School, Moscow, 240 p. (in Russ.).

4. Pasmor, Yu.V. (2012). Problems of information support of innovations: social and communication aspect. *Aktual'ni pytannia innovatsijnoho rozvytku* [Current issues of innovation development], vol. 2, pp. 42–47 (in Ukr.).

5. Abalkina, L.I. (1999). *Jekonomicheskaja jenciklopedija* [Economic Encyclopedia]. Ekonomika, Moscow, 1055 p. (in Russ.).

6. Reisberg, B.A., Lozovsky, L.S., Starodubtseva, E.B. (2005). *Sovremennyj jekonomicheskij slovar'* [Modern economic dictionary], 4th ed., INFRA-M, Moscow, 480 p. (in Russ.).

7. Palaguta, S.S. (2017). Features of information support of management of enterprises and organizations. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky* [Global and national economic problems], vol. 16, pp. 418–421 (in Ukr.).

8. Denisenko, M.P., Kolos, I.V. (2006). Information support of effective enterprise management. *Ekonomika i derzhava* [Economy and state], vol. 7, pp. 19–24 (in Ukr.).

9. Tytarenko, I.V. (2015). Improving the process of information support as a tool for effective enterprise management. *Mizhnarodnyj zbirnyk naukovykh prats'* [International collection of scientific works], vol. 1 (19), pp. 34–353 (in Ukr.).

10. State Statistics Service of Ukraine (2019). *Use of information and communication technologies at enterprises in 2018-2019*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zv/ikt/arh_ikt_u.html (Accessed 28 January 2021) (in Ukr.).